

особистість «перетворює ситуацію нездійсненого на можливість самореалізації» (О. Когут) [2, с. 110].

Педагоги, що не мають достатньої стресостійкості, також повинні вчитися мистецтву психоемоційної саморегуляції в ході професійної комунікації та в процесі особистісно-професійного самовдосконалення, і керівництво повинне бути уважним до специфіки особистісних самовиявів кожного вчителя, турбуючись як про його власний стан, так і про якість професійної діяльності, що з цим станом тісно пов'язана.

Отож, сучасна освіта, орієнтуючись на необхідність формування здатності як учнів, так і учителів зберегти своє психічне та фізичне здоров'я, має одним із актуальних завдань підвищення стресостійкості учасників освітнього процесу. Ефективним шляхом до його вирішення бачимо створення в освітньому закладі комунікативного середовища, одним із чільних принципів функціонування якого виступав би принцип аналітичного підходу до емоційно складних ситуацій, а інтегративним началом слугував конструктивний стиль взаємодії керівництва з підлеглими, старших з молодшими – у тім числі говоримо й про різних за віком учнів. Це непросте з педагогічної, психологічної та управлінської позиції завдання, проте його актуальність не викликає сумнівів.

Список використаних джерел:

1. Калошин В.Ф. Стрес у педагогічній діяльності. Харків: Вид. група «Основа», 2008.
2. Когут О. Матриця розвитку стресостійкості особистості. Наукові записки Національного університету «Острозька академія», серія «Психологія». 2021. № 12.
3. Ярош Н.С. Саногенне мислення як чинник стрес-долаючої поведінки особистості: автореферат дис. ... канд. псих. н.. – К., 2018.

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ВИВЧЕННЯ ФІЗІОЛОГІЇ ПРИ ПІДГОТОВЦІ СПЕЦІАЛІСТІВ ПАРАМЕДИКІВ

*Соколенко В.М., Весніна Л.Е., Шарлай Н.М.
Полтава, Україна*

Військові дії на території України висвітлили болючі проблеми у медичній сфері, які не були подолані у результаті реформування системи охорони здоров'я, а саме відсутність достатньої кількості спеціалістів, що володіють знаннями з теорії та практики екстреної медицини і здатні у надзвичайно важких ситуаціях надати ефективну та кваліфіковану медичну допомогу. І тому на перший план виступає підготовка такого спеціаліста як парамедик, функціональні обов'язки якого передбачають надання екстреної медичної допомоги не тільки у повсякденній обстановці, а й в умовах військової агресії або інших надзвичайних ситуаціях. Парамедик – спеціаліст, який повинен обов'язково мати медичну освіту, так як у його обов'язки входить не тільки медична евакуація та транспортування постраждалих та проведення специфічних висококваліфікованих медичних маніпуляцій.

Освітньо-професійна програма підготовки даних спеціалістів передбачає здобуття ґрунтовних як клінічних дисциплін, так і теоретичних знань з фундаментальних медичних наук, у тому числі фізіології людини.

Згідно з програмою підготовки парамедиків першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 223 Медсестринство з галузі знань 22 Охорона здоров'я спеціалізації: екстрена медицина, освітньої кваліфікації бакалавр медсестринства та професійної кваліфікації парамедик для вивчення дисципліни фізіологія передбачено 5 кредитів (150 годин) з яких на лекції відведено – 32 год, на практичні заняття – 48 год, а на самостійну роботу – 70 год. Самостійна робота займає вагому частку у навчальній програмі, адже професійна діяльність спеціаліста на сучасному етапі в умовах високої конкурентності вимагає постійного прискорення удосконалення професійних знань, умінь і навичок. Самостійна робота студентів є невід'ємною частиною і логічним продовженням лекційно-практичної системи навчання.

На самостійну роботу з фізіології ми винесли: Історію розвитку фізіології у ХІХ столітті та внесок робіт І.М.Сеченова, І.П.Павлова, П.К.Анохіна, П.Г.Костюка в розвиток світової фізіології, Української фізіологічної школи. Фізіологію вестибулярної сенсорної система, а саме питання її структурно-функціональної організації та центральний аналіз інформації на різних рівнях, сприйняття положення голови у просторі та напрямку руху; фізіологію смакової та нюхової сенсорних систем, класифікацію запахів та теорії їх сприйняття; питання щодо характеристики сну, його видів, механізмів та біологічної ролі; розгляд питань фізіологічної основи трудової діяльності; динаміку лімфообігу; фізіологію регіонального кровообігу; фізіологію кори великих півкуль; дослідження основного обміну енергії та загального обміну енергії; фізіологію процесів терморегуляції. Вибір питань для самостійної роботи був обумовлений дефіцитом часу аудиторної роботи та відсотковим внеском кожної теми при формуванні загальних та спеціальних компетентностей згідно з вимогами ОПП «Парамедик». Самостійна робота студентів проводиться за різними типами: індивідуально під керівництвом викладача; індивідуально в інтерактивному режимі з викладачем-тьютором. Спосіб виконання індивідуальної самостійної роботи обговорюється викладачем зі здобувачами освіти. Значною мірою на ефективність самостійної роботи студента впливає керівництво нею викладача, яке охоплює планування самостійної роботи студентів, формування в них потреб і мотивів до активної, творчої самостійної роботи, навчання студентів основам самостійної роботи та контроль за виконанням навчальних [1].

На кафедрі фізіології викладачі постійно створюють пакети завдань з урахуванням змісту навчальної дисципліни і специфіки майбутньої професійної діяльності парамедика; розробляють методичні рекомендації щодо виконання навчальних завдань; визначають терміни, форми та показники проведення контролю якості самостійної навчальної роботи. Велику роль приділяють на лекціях і на практичних заняттях формуванню у студентів мотивації до самостійного навчання, систематичної роботи над підвищенням рівня самоосвіти. Гордієнко Л.В. вказує на те, що психологічна готовність студента виконувати самостійну роботу передбачає передусім наявність у нього мотивів до виконання конкретного завдання [1]. Так, викладач повинен сформувати у студента внутрішню потребу в постійній

самостійній роботі; контролювати її систематичність і безперервність; допомогти вміло поєднувати вивчення кількох дисциплін; обґрунтувати значення чіткої упорядкованості та черговості етапів роботи; навчити правильно планувати самостійну роботу та раціонально використовувати час; правильно застосовувати відповідні методи та способи самостійної роботи [2].

Результатом вивчення навчальної дисципліни «Фізіологія» здобувачами вищої освіти має стати вміння робити висновок про стан фізіологічних функцій організму, його систем та органів, аналізувати вікові особливості функцій організму та їх регуляцію, регульовані параметри організму, формування висновків щодо механізмів нервової й гуморальної регуляції фізіологічних функцій організму та його систем. Окрім того, здобувач парамедик повинен уміти аналізувати стан здоров'я людини за різних умов на підставі фізіологічних критеріїв, стан сенсорних процесів у забезпеченні життєдіяльності людини, пояснювати фізіологічні основи методів дослідження функцій та механізми інтегративної діяльності організму.

Самостійна робота як вид навчальної діяльності матиме ефективність, якщо є чітка організація з боку навчального закладу, викладача, якщо така робота систематична, а не епізодична, коли здійснюється постійний педагогічний контроль за роботою студента [3].

Таким чином, організація самостійної роботи здобувачів освіти є одним з головних чинників формування професійних вмінь. Посилення її ефективності повинне бути одним із головних завдань кожного викладача, який повинен реалізувати це шляхом індивідуалізованого підходу до кожного студента, стимуляції творчого наукового потенціалу і удосконалення форм контролю, які повинні мати практичне спрямування [4].

Список використаних джерел:

1. Гордієнко Л. В. Самостійна робота студентів у системі навчального процесу / Л.В.Гордієнко, В. Ю. Толстих, О. М. Котузаки // Забезпечення якості вищої освіти : матеріали 49-ї наук.-метод. конф. ОНАХТ, Одеса, 11–13 квіт. 2018 р. / Одес. нац. акад. харч. технологій ; ред. Б. В. Єгоров та ін. – Одеса, 2018. – С. 253–254.)
2. Соколенко В. М. Використання комп'ютерних технологій як засіб оптимізації самостійної роботи студентів при вивченні фізіології / В.М. Соколенко, Л.Е.Весніна, К.Є. Юдіна // Актуальні питання якості медичної освіти (з дистанційним під'єднанням ВМ(Ф)НЗ України за допомогою відеоконференц-зв'язку) : матеріали XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар.участю (Тернопіль, 12–13 трав. 2016 р.) : у 2 т. / Терноп. держ. мед. ун-т ім. І.Я.Горбачевського. – Тернопіль : ТДМУ, 2016. – Т. 2. – С 171–172.
3. Сучасні підходи до організації самостійної роботи студентів / І. В. Міщенко, О.В.Коковська, Г. П. Павленко [та ін.] // Інноваційні технології в організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 23 березня 2017 р. – Полтава, 2017. – С. 99–101.
4. Шкурупій Д. А. Самостійна робота студентів як фактор формування професійних вмінь у підготовці медичних кадрів / Д. А. Шкурупій // Основні напрямки удосконалення підготовки медичних кадрів у сучасних умовах : матеріали навчально-наукової конференції з міжнародною участю. – Полтава, 2015. – С. 272–273.